

Dezer dagen op een wandeling in de omstreken van Nijverdal, waar zeer veel kamperfoelie groeit, werd m'n aandacht getrokken, door een goed ontwikkelde sterk bloeiende tak, doch die geheel abnormale bloemen droeg. Ze vielen direct in 't oog: ze waren klein, niet wit of geel. In een oogenblik zat ik in de notenstruiken, om er me meester van te maken. Ik roofde echter niet alles; een paar takjes voor mijn herbarium waren me voldoende. Een volgend jaar wil ik eens weer kijken.

Een nauwkeurige beschouwing was verrassend. Alle bloeiwijzen waren étage-gewijs. Ik heb er nu 2 voor me liggen, 1 van 4 kransen en 1 van 3. Wanneer ik een bloempje uitpluis, dan zie ik een wonderlijke vervorming: 't vruchtbeginsel is in plaats van bolvormig langwerpig-rolrond, zoodat 't oppervlakkig lijkt alsof het bloempje gesteeld en 't vruchtbeginsel bovenstandig geplaatst is. De bloemknop is bijna rolrond en intens groen. De open bloem heeft een korte buis, plm. $\frac{1}{2}$ c.m., met 5-spletige zoom; het 2-lippige kenmerk is enkel behouden gebleven in 't geplaatst zijn van 4 slippen naar achteren, 1 naar voren. De slippen zijn gelijk.

In deze krans is een tweede geplaatst, geplant in de buis der eerste. Ook hier zijn de slippen gelijk, alleen is er verschil in kleur met de buitenste zoom. De laatste toch is van buiten groen en van de binnenzijde geelgroen, terwijl de binnenkrans geel-wit is. Het midden der bloem wordt ingenomen door een 3-deelig bladachtig orgaan, dat rust op een steeltje. De kleur is groen. Deze nauwkeurige beschouwing doet dus zien, dat de bloem sterk gereduceerd is: het 2-lippig karakter verloor ze; de 5 meeldraden en de stamper werden vervormd tot bladachtige deelen, terwijl het vruchtbeginsel aan de vervorming deel nam, voor zoover het stengelvormig werd, zonder eitjes te bevatten. Ik kon ze er tenminste niet in ontdekken. Tusschen al die bloempjes komt er hier en daar een voordat een bijna normale stamper heeft, doch geen meeldraden. Een ander scherpje vertoonde geheel groene bloemen van 2 c.m. lengte. De stamper is hier bijna normaal, 't vruchtbeginsel is minder lang. De meeldraden zijn, wat vorm betreft, gewoon ontwikkeld, doch de helmknopjes zijn in den knop reeds bruin en leeg.

Ten slotte wil ik er nog op wijzen, dat op de goed ontwikkelde takken hier en daar bloemen voorkomen, die oppervlakkig normaal zijn in vorm, kleur en deelen, doch waarvan de stamper tot op de helft is gereduceerd en de stempel neiging vertoont bladachtig te worden.

Wat kan de oorzaak zijn dezer vervorming en vergroening. Aan de plant zelf is niets bijzonders op te merken. Stengels en bladeren zijn naar den eisch gevormd. Wat ik echter wel ontdekte was, dat de bladeren en schutbladeren van den bovenbeschreven tak dicht bezet waren met een soort blauw-grijze bladluis, die blijkbaar hun invloed deden gelden op die organen. Deze waren nl. niet helder groen en stevig, doch in 't geheel soepel en lichtgrijs.

Parasieten kunnen allerlei vervormingen en misvormingen te voorschijn roepen, waaronder 't bladachtig worden der geslachtsorganen. Ook kunnen ze oorzaak zijn tot vergroening der bloemdeelen. Zeer waarschijnlijk heb ik hier dus een voorbeeld van combinatie van beide, te voorschijn geroepen door bladluizen.

In mijn herbarium heb ik een geval van vergroening van *Stachys sylvatica*. Ook hier zijn de bloemen klein, geheel groen en ook de geslachtsorganen zeer slecht ontwikkeld. Bij onderzoek vond ik echter geen parasiet, wat echter niet uitsluit, dat ze er geweest kunnen zijn.

Zwolle.

B. G. RUTTINK.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 29 Sept. 1908 in de Diergaarde.

De voorzitter, Dr. Büttikofer, opent de vergadering, waarna de heer Dr. Prins rondgeeft een fleschje met *Tubifex tubifex* (slingerworm) van welk waterdiertje spr. interessante mededeelingen doet. Als aquariumvoer zijn ze spr. best bevallen.

De heer Dr. Wouterlood brengt ter tafel een groot aantal sluipwespjes, uit een *Cossus cossus* gekomen.

De heer Lindemans laat een drietal voor Zuid-Holland zeldzame vlinders zien, bij den Haag gevangen: *Agrotis cinerea* W. V., *Culex glaucata* Scop en *Larentia fulvata* Forst.

De heer Jansen bespreekt de talrijke vormen van *Nasturtium amphibium*, R. Br. de beide *Bidens*-soorten en een fasciatie van *Linum*.

De heer A. J. Zöllner laat een fraaie serie neushoornkevers circuleeren.

De heer De Koning demonstreert eenige organismen, die zeer sterk hyalien zijn: 1e *Atheya zacharias*, een Diatomacee, voorkomende in Rijn, Waal, Nieuwe Maas, Doode Maas bij Rijsoord; deze alg is slechts waar te nemen in uitgedroogde preparaten. 2e *Leptodora hyalina*, tot de Daphniiden behorende, slechts te zien als ze dood zijn, aangezien dan de lichaamsvochten zijn gestold. 3e *Corethra*, een Dipteren-larve, ook hyalien, hoewel niet zoo sterk als de vorige.

De heer v. d. Houten geeft Limburgsche planten rond, waaronder *Santolina*, die spr. reeds enkele jaren achtereen te Valkenburg vond.

De heer Dr. Büttikofer geeft rond een stuk stam van *Sorbus aucuparia* met talrijke gangen van *Zeuzera pyrina* L., benevens de larven van dit dier.

De heer J. G. Zöllner laat rondgaan rupsen van *Drepana binaria* Hfn. (de gele eenstaart), een dier, dat volgens alle opgaven op de zandgronden van ons land thuis behoort, zonder daar gewoon te zijn, en op eiken leeft. Toch vond spr. in het najaar van 1907, in de Oude Plantage te Rotterdam, op een afgewaaid eikeblad een nagenoeg volwassen rups, die zich weldra verpopte in den samengesponnen voet van een eikeblad, en in Mei van het volgende jaar ontloopte. — Het samengesponnen blad en de vlinder worden hierna rondgegeven. — Op gelijke wijze samengesponnen eikebladeren vond spreker een enkele maal in het Park, steeds echter zonder pop of rups, zoodat het, hoewel mogelijk, toch niet zeker is, dat de vlinder ook daar leeft. De nu meegebrachte rupsen zijn gekweekt uit plm. 100 eieren van een in Augustus te Wolfheze gevangen wijfe. De kleur der eieren is geen gewone, nl. bloedrood.

Verder vertoonde spr. rupsen van *Gonodontis bidentata* Clerck (de getande meter) een vlinder, behorende tot de meer zeldzame onder de groote spanners. Deze rupsen zijn gekweekt uit een zestigtal eieren, gelegd door een in het begin van Juni te Ellecom gevangen wijfe. Behalve het opgegeven voedsel aten ze ook berkebladeren. Eenige, die, pas uit het ei gekomen, ontsnapten, leefden aanvankelijk van de bladeren eener kamperfoelie; later gaven ze de voorkeur aan hop-bladeren. Eigenaardig was, dat deze rupsen geen enkele maal bleven zitten, waar ze 's nachts gegeten hadden. Steeds zochten ze een andere tak van de kamperfoelie of een kort eindje touw, waarmede deze hier of daar opgebonden was, tot steun, waarbij ze zoo goed pasten, dat ze meestal pas na lang zoeken gevonden konden worden.

De heer Wachter brengt ter tafel een ex. van *Potentilla recta* L., gevonden te Nunspeet 1908 door den heer W. Kloot Jr. Het ex. is daarom zoo merkwaardig, omdat de stengel zich in tweeën vertakt, en de bloemen der eene helft alle gevuld, die der andere enkel zijn. Bovendien hebben de bloemblaadjes van alle bloemen aan den voet een donkerroode vlek, wat spr. nog bij geen enkele *Potentilla* (ook niet bij andere ex. van *P. recta* L.) heeft waargenomen.

W. H. WACHTER, Secretaris.